

चिपळूण शहरातील शंकरवाडी-मुरादपूर,ता.
चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथील वाशिष्ठी
नदी तीरावरील नलावडा बंधारा येथे पूर
संरक्षक भिंत बांधणेच्या कामास प्रशासकीय
मान्यता प्रदान करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

जलसंपदा विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : प्रशामा-२०२३/ (प्र.क्र. ३८४/२०२३)/ सिं.व्य.(महसूल)

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२,

दिनांक: ०५/०२/२०२४

वाचा : १) शासन परिपत्रक क्र. एफडीडब्ल्यू १०९२/१७०-सिं.व्य.(कामे) दिनांक ०७/०८/ १९९२.

२) शासन निर्णय क्र. पूसंभि २०१९/(प्र.क्र.११५/२०१९) सिं.व्य.(म), दिनांक ३१/०८/२०१९.

प्रस्तावना :-

चिपळूण शहरामध्ये वाशिष्ठी नदीच्या काठावर शंकरवाडी-मुरादपूर या दोन वाड्यांमध्ये कमी उंचीचा सखल भाग आहे. सदरचे ठिकाण वाशिष्ठी नदीवरील मुंबई-गोवा महामार्गावरील पुलाच्या खालील बाजूस अंदाजे १ कि.मी. अंतरावर आहे. या ठिकाणी वाशिष्ठी नदीच्या पात्रास वळण तयार झालेले आहे. नदीच्या वळणाचे आतील बाजूस गाळ व वाळू साठलेली असून वळणाच्या बाहेरील बाजू दरवर्षी पुराच्या पाण्याने खचत चाललेली आहे.

या नदीच्या वळणावर संरक्षक भिंतीचे (नलावडा बंधारा) जूने दगडी (Dry Stone Masonary) बांधकाम पूर्वी करण्यात आलेले आहे. परंतु, चिपळूण शहरामध्ये उद्भवलेल्या दि.२२ व २३ जुलै २०२१ च्या पूर परिस्थितीमध्ये बंधान्याचे बांधकाम वाहून गेलेले आहे. त्यामुळे शंकरवाडी, गोसावीवाडी व भोईवाडी या आजूबाजूच्या परिसरात पुराचे पाणी शिरून मोठ्या प्रमाणात वित्तहानी झालेली आहे. तसेच, घरांना धोका निर्माण झाला आहे.

नदीपात्रामध्ये या ठिकाणी वळण असल्याने अतिवृष्टी कालावधी मध्ये पुराचे येणारे पाणी नदीच्या वळणाप्रमाणे नदीपात्रात न जाता, वेगाने थेट शंकरवाडी, गोसावीवाडी यामधील कमी उंचीच्या सखल भागात जात आहे. पुरामुळे नदीच्या पाण्याला वेग असल्याने व त्या वळण्याच्या बाहेरील बाजूची संरक्षक भिंत पुराने वाहून गेली असल्यामुळे माती खचत चालली आहे. त्यामुळे अतिवृष्टी कालावधीमध्ये पुराचे पाणी चिपळूण शहरात मोठ्या प्रमाणात प्रवेश करत आहे.

सदर शंकरवाडी, गोसावीवाडी या मधील उच्चतम भागामध्ये पूर्वी असलेली संरक्षक भिंतीलगत सदर भिंतीचे बांधकाम केल्यास नदीच्या पुराचे पाणी गोसावीवाडीच्या विरुद्ध दिशेला नदीच्या काठावर सपाट जमीन असल्याने त्या भागात पसरण्यास मदत होईल व त्या बाजूकडील भागामध्ये लोकवस्ती व घरे (वालोपे व कळंबस्ते गावाचा भाग) नसल्यामुळे त्याठिकाणी नुकसानीचा धोका नाही.

शंकरवाडी येथून वाशिष्ठी नदीचे पाणी चिपळूण शहरामध्ये सांस्कृतिक केंद्र, स्मशान शोध, वाणी आळी मार्गे शिव नदीला मिळते. सदरचे पाणी शंकरवाडी येथे अडवल्यास शंकरवाडी, गोसावीवाडी, भोईवाडी या तीनही वाडीतील घरांना धोका पोहचणार नाही. तसेच वाशिष्ठी नदीचे पाणी शिवनदीकडे जाताना आजूबाजूला पसरल्याने शहरातील जी पाण्याची पातळी वाढते त्यास अटकाव होईल. सदरचा बंधारा बांधणे करीता स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी नवीन पूरसंरक्षक भित बांधून मिळणेबाबत मागणी केलेली आहे.

त्यानुसार चिपळूण शहरातील शंकरवाडी-मुरादपूर, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथील वाशिष्ठी नदी तीरावरील नलावडा बंधारा येथे पूर संरक्षक भित बांधणेच्या ठिकाणी क्षेत्रीय कार्यालयाने प्रत्यक्ष पाहणी करून अंदाजपत्रक तयार करण्यात आले आहे. सदर चिपळूण शहरातील शंकरवाडी-मुरादपूर, ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथील वाशिष्ठी नदी तीरावरील नलावडा बंधारा येथे पूर संरक्षक भित बांधकामाच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे अंतर्गत चिपळूण शहरातील शंकरवाडी-मुरादपूर ता. चिपळूण, जि. रत्नागिरी येथील वाशिष्ठी नदी तीरावरील नलावडा बंधारा येथे पूर संरक्षक भित बांधकामाच्या प्रस्तावास प्रस्तावित पूर संरक्षक भित बांधण्याच्या कामासाठी रु. २०,२९,९९,३०९.००/- (वीस कोटी एकवीस लक्ष एकोणीस हजार तीनशे एक रुपये) एवढ्या खर्चाच्या जलसंपदा विभागाच्या सन २०२२-२३ व सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या सन २०२२-२३ च्या दरसूचीवर आधारित अंदाजपत्रकास खालील अटीच्या अधिन राहून प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे:-

क) शासन निर्णय क्रमांक पुसंभि-२०१९/(प्र.क्र.११५/२०१९)/सिं.व्य(म), दिनांक ३१/०८/२०१९ मधील तरतुदीचे पालन करावे.

ख) अंदाजपत्रकात गृहीत धरलेले आराखडे /संकल्पने, दरसूची बाहय बाबी व वहन अंतरे सक्षम स्तरावर तपासून अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यता प्रदान करावी.

ग) कामाचा खर्च उपलब्ध अनुदानातून सुधारित प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेत व नियोजित वेळेत पूर्ण करावयाचा आहे. या कामांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता दिली जाणार नाही.

घ) अंदाजपत्रकात गृहीत धरलेले आराखडे /संकल्पने, दरसूची बाहय बाबी व वहन अंतरे सक्षम स्तरावर तपासून अंदाजपत्रकास तांत्रिक मान्यता प्रदान करावी.

च) भिंतीच्या बांधकामासाठी भूसंपादन करू नये, बांधकामासाठी आवश्यक जमीन संबंधितांनी विनामोबदला उपलब्ध करून द्यावी. पूर संरक्षक भिंतीच्या बांधकामामुळे नदीप्रवाहाला अडथळा निर्माण होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.

छ) पूर संरक्षक योजना राबविल्यानंतर परिसरातील पाण्याचा निचरा योग्य पध्दतीने होईल, याची दक्षता नियोजनात घ्यावी.

ज) सदर योजना पूर्ण झाल्यानंतर पूर संरक्षक शहरातील शंकरवाडी-मुरादपूर येथील वाशिष्ठी नदी तीरावरील नलावडा बंधारा येथील पूर संरक्षक भिंत बांधकामाच्या प्रस्तावास चिपळूण नगर परिषद, चिपळूण ने ताब्यात घेऊन भविष्यातील देखभाल व दुरुस्ती करावयाची आहे. तांत्रिक मान्यता देण्यापूर्वी तसे लेखी बंधपत्र प्राप्त करून घेण्याची जबाबदारी सक्षम अधिका-यांची असेल.

झ) काम पूर्ण झाल्यानंतर त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास त्वरीत उपलब्ध करून द्यावे. पूर संरक्षक भिंतीच्या बांधकामामुळे नदीप्रवाहाला अडथळा निर्माण होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.

ट) पूर संरक्षक/घाटाचे योजना राबविल्यानंतर परिसरातील पाण्याचा निचरा योग्य पध्दतीने होईल, याची दक्षता नियोजनात घ्यावी.

ठ) सदर योजना पूर्ण झाल्यानंतर शंकरवाडी-मुरादपूर येथील वाशिष्ठी नदी तीरावरील नलावडा बंधारा येथील पूर संरक्षक भिंत जिल्हा परिषदेने ताब्यात घेऊन भविष्यातील देखभाल व दुरुस्ती करावयाची आहे. काम सुरु करण्यापूर्वी तसे लेखी बंधपत्र प्राप्त करून घ्यावे.

ड) काम पूर्ण झाल्यानंतर त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास त्वरीत उपलब्ध करून द्यावे.

प्रस्तावित कामासाठी होणारा खर्च “४७११ पुरनियंत्रण प्रकल्पावरील भांडवली खर्च, १९०- सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका, (०१) सार्वजनिक क्षेत्रातील व इतर उपक्रमातील गुंतवणुका, (०१) (०१) कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे भागभांडवली अंशदान (४७११ २८४७)” या लेखाशीर्षाखाली करावा व मंजूर अनुदानातुन भागविण्यात यावा.

या कामास प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता सि.व्य. (महसूल) कार्यासनाच्या नोंदवहीमध्ये क्र. ०२ / सन २०२४ वर नोंदविण्यात आलेली आहे.

नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ ४९७५, दि ०१/१२/२०२३ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ ४०५५, दि २१/१२/२३ च्या सहमतीनुसार हा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक संकेतांक क्र २०२४०२०५१६५२५१२४२७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(सोनल गायकवाड)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. राज्यपाल यांचे अपर मुख्य सचिव, मलबार हिल, मुंबई.

२) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई

- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (जलसंपदा) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन,मुंबई
- ६) मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन,मुंबई
- ७) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानसभा,मुंबई यांचे कार्यालय,विधानभवन, मुंबई
- ८) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद ,मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहायक,जलसंपदा विभाग,मंत्रालय, मुंबई,
- १०) सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि) यांचे स्वीय सहायक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,मुंबई,
- १२) महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा),महाराष्ट्र राज्य,नागपूर,
- १३) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ,ठाणे,
- १४) मुख्य अभियंता, (जसं), जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई.
- १५) आंतरवित्त सल्लागार व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १६) अधीक्षक अभियंता, रत्नागिरी पाटबंधारे मंडळ, रत्नागिरी,
- १७) सि.व्य.(महसूल) कार्यासन संग्रहार्थ.

शासन निर्णय क्रमांक :- प्रशामा-२०२३/ (प्र.क्र. ३८४/२०२३)/ सि.व्य.(महसूल)

दि.०५/०२/२०२४ चे सहपत्र

परिशिष्ट

Sr.No.	Description of Item	Amount
1	C - Works (excluding Royalty)	164125290.00
2	Royalty	6810206.00
3	1 % Insurance	1641253.00
4	18 % GST	29542552.00
	Total Rs.	202119301.00

(सोनल गायकवाड)

शासनाच्या अवर सचिव